DOMSTOLENS DOM (Fjerde Afdeling)
6. oktober 1987 *

I sag 152/83,

angående en anmodning, som tribunal de grande instance de Colmar i medfør af EØF-Traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag

1) **Marcel Demouche,**

2) **Forsikringsselskabet »Allianz«,**

3) **HUK-Verband,**

mod

1) **Fonds de garantie automobile,**

2) **Bureau central français**

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af standardoverenskomsten mellem forsikringsbureauerne af 17. december 1953 og den supplerende overenskomst mellem de nationale bureauer af 16. oktober 1972 om ansvarsforsikring i forbindelse med automobilkørsel,

har

DOMSTOLEN (Fjerde Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden C. Kakouris samt dommerne T. Koopmans og G. C. Rodríguez Iglesias,

generaladvokat: Sir Gordon Slynn
justitssekretær: fuldmægtig B. Pastor

efter at der er afgivet indlæg af:

— for forsikringsselskabet »Allianz«, sagsøger i hovedsagen, ved advokat Bergmann,

* Processprog: Fransk.

— for HUK-Verband, sagsøger i hovedsagen, af advokat C. Hootz,

— for Bureau Central Français, sagsøgt i hovedsagen, ved advokat Funck-Brentano,

— for Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved J. Amphoux, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtiget,

på grundlag af retsmøderapporten og efter mundtlig forhandling den 1. juli 1987,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet samme dag,

afsagt følgende

Dom

1 Ved dom af 6. juli 1983, indgået til Domstolen den 26. juli s.å., har tribunal de grande instance de Colmar i henhold til EØF-Traktatens artikel 177 forelagt et præjudicielt spørgsmål om fortolkningen af standardoverenskomsten mellem forsikringsbureauer af 17. december 1953 og den supplerende overenskomst af 16. oktober 1972, som er indgået mellem de nationale automobilforsikringsbureauer og vedrører ansvarsforsikringen for automobilkørsel.

2 Dette spørgsmål er blevet rejst under en sag mellem parterne i hovedsagen vedrørende den forelæggende rets kompetence til at træffe endelig afgørelse om, hvem der skal udrede erstatning til skadelidte ved et automobiluheld, når henses til voldgiftsklausulerne i de nævnte konventioner.

De relevante bestemmelser

3 I Fællesskabet er ansvarsforsikringen for motorkøretøjer, der er hjemmehørende i en anden medlemsstat, reguleret ved privatretlige aftaler og fællesskabsretsakter.

4 Den første overenskomst af denne art, »standardoverenskomsten mellem bureauerne«, som blev undertegnet den 17. december 1953 af medlemsstaternes centrale bureauer, indførte en samarbejdsordning, kaldet »grønt kort-ordningen«, på grundlag af et standardiseret grønt forsikringskort. Ifølge ordningen forpligter hvert nationalt centralt bureau, som er en sammenslutning af alle eller de fleste forsikringsselskaber, sig til dels i sit eget land at udrede erstatning for skader forårsaget af køretøjer, som er indregistreret i de øvrige medlemslande, og som er ledsaget af det grønne kort, dels til at godtgøre udgifterne for de udenlandske bureauer, som har betalt skader forvoldt af køretøjer forsikret i dets eget land.

5 Konventionens artikel 13 bestemmer, at »enhver tvist mellem bureauerne vedrørende overenskomstens fortolkning og retsvirkninger henvises til voldgift...«, og at »voldgiftsmændenes afgørelse er endelig og bindende for bureauerne...«.

6 For yderligere at lette persontrafikken mellem medlemsstaterne blev der ved Rådets direktiv 72/166 af 24. april 1972 — om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om ansvarsforsikring for motorkøretøjer og kontrollen med forsikringspligtens overholdelse (EFT 1972 II, s. 345) — etableret en ordning, som er baseret på følgende punkter: indførelse af et krav i hver medlemsstats nationale lovgivning om, at erstatningsansvaret for motorkøretøjer skal være dækket af en forsikring (artikel 3) og altså en formodning for, at alle motorkøretøjer i Fællesskabet, der kører på Fællesskabets område, er dækket af en forsikring; afskaffelse af kontrollen af det grønne kort ved passage af Fællesskabets indre grænser for køretøjer, der er hjemmehørende i en medlemsstat (artikel 2, stk. 1).

7 Denne ordnings funktion måtte forudsætte, *at* hvert nationalt bureau garanterer dækning af skader, som giver ret til erstatning, og som er forårsaget på dets område af et køretøj, forsikret eller ej, der er hjemmehørende i en medlemsstat, og *at* bureauet har adgang til regres over for bureauet i det land, hvor køretøjet er hjemmehørende, eller over for forsikringsgiveren. Som følge af dette krav bestemmer direktivets artikel 2, stk. 2, følgende:

»For køretøjer, der er hjemmehørende på en af medlemsstaternes område, træder dette direktivs bestemmelser med undtagelse af artiklerne 3 og 4 i kraft:

— når der mellem de seks nationale forsikringsbureauer er truffet en overenskomst, hvorefter hvert nationalt bureau forpligter sig til i overensstemmelse med det pågældende lands regler om lovpligtig ansvarsforsikring at behandle de skadestilfælde, der forekommer på landets område forårsaget af forsikrede eller uforsikrede køretøjer, der hører hjemme i en af de andre medlemsstater;

— fra det af Kommissionens bestemte tidspunkt, efter at den i snævert samarbejde med medlemsstaterne har fastslået, at der er truffet en sådan overenskomst;

— for denne overenskomsts gyldighedsperiode.«

8 På baggrund af dette direktiv indgik medlemsstaternes nationale bureauer samt bureauerne i to tredjelande den 16. oktober 1972 en overenskomst til supplement af overenskomsten af 1953, som skulle træde i kraft »på den i direktivets artikel 2, stk. andet led, nævnte dato...«, dvs. på det af Kommissionen fastsatte tidspunkt. Ifølge overenskomstens artikel 1, litra c), tager de kontraherende parter udgangspunkt i direktivet, og samme artikels litra d), bestemmer, at »enhver tvist mellem bureauerne om fortolkningen af begrebet hjemmehørende, som ikke allerede er defineret i det foregående, forelægges en voldgiftsret på tre medlemmer...«.

9 Ved henstilling 73/185 af 13. maj 1973 (EFT L 194, s. 13) konstaterede Kommissionen i henhold til artikel 2, stk. 2, andet led, i Rådets direktiv, at den supplerende overenskomst opfyldte betingelserne i samme bestemmelses første led, og fastsatte den dato, fra hvilken medlemsstaterne skulle ophøre med kontrol ved grænsen af ansvarsforsikringen for køretøjer, som er hjemmehørende på en anden medlemsstats område.

10 Efter at andre tredjelande senere tilsluttede sig den ovennævnte ordning ved indgåelse af nye supplerende overenskomster mellem de nationale bureauer, fortsatte Kommissionen med at træffe beslutninger på samme retsgrundlag og med samme formulering som sin første henstilling og fastsatte hver gang den dato, fra hvilken kontrollen ved grænse skulle ophøre. En af de supplerende overenskomster, nemlig overenskomsten af 12. december 1973, blev bilag til Kommissionens beslutning 74/167 af 6. februar 1974 (EFT L 87, s. 14) og offentliggjort i EF-Tidende.

Tvisten i hovedsagen

11 Tvisten i hovedsagen udspringer af en automobilulykke i Frankrig i august 1973, hvorved den franske statsborger Demouche blev kvæstet af en bil indregistreret i Forbundsrepublikken Tyskland, som var forsikret hos et tysk forsikringsselskab, og hvis fører ikke havde kørekort.

12 Bureau Central Français, som skadelidte anlagde erstatningssag mod, adciterede det tyske forsikringsselskab og det tyske centrale bureau. Dette fremsatte indsigelse om, at den franske ret var inkompetent, og henviste til voldgiftsklausulen i artikel 13 i overenskomsten mellem bureauerne af 17. december 1953, hvorefter »enhver tvist mellem bureauerne om overenskomstens fortolkning og retsvirkninger henvises til voldgift...«. Bureau Central Français gjorde gældende, at denne klausul var blevet ændret ved den supplerende overenskomst mellem bureauerne af 16. oktober 1972 [artikel 2, litra c)], som måtte bevirke, at anvendelsen af voldgiftsklausulen for fremtiden kun finder anvendelse, såfremt en tvist drejer sig om fortolkningen af begrebet »hjemmehørende«.

13 Tribunal de grande instance de Colmar har udsat sagen og forelagt Domstolen følgende spørgsmål

»har den supplerende overenskomst af 16. oktober 1972 begrænset anvendelsen af den voldgiftsklausul, som ifølge overenskomsten af 17. december 1953 er generel, til det tilfælde, hvor der er uoverensstemmelse mellem forsikringsbureauerne om fortolkningen af begrebet hjemmehørende?«

14 Vedrørende sagens faktiske omstændigheder og den relevante lovgivning samt retsforhandlingernes forløb og de indlæg, der er indgivet for Domstolen, henvises i øvrigt til retsmøderapporten. Disse omstændigheder omtales derfor kun i det følgende, såfremt det på de enkelte punkter er nødvendigt for forståelsen af Domstolens argumentation.

Domstolens kompetence

15 Bureau Central Français, som er sagsøgt i hovedsagen, Det Forenede Kongeriges regering, den danske regering og Kommissionen har i deres skriftlige indlæg anført, at Domstolen ikke har kompetence til at fortolke de bestemmelser, som omhandles i den nationale rets spørgsmål, fordi overenskomsterne mellem de centrale bureauer, da de er indgået af privatretlige institutioner, har karakter af en privatretlig aftale og altså ikke har karakter af en retsakt udstedt af Fællesskabets institutioner i den i EØF-Traktatens artikel 177 forudsatte betydning.

16 Det tyske centrale bureau »HUK-Verband«, som er sagsøger i hovedsagen, finder derimod Domstolen kompetent til at fortolke de pågældende overenskomster, en opfattelse, som Bureau Central Français har tilsluttet sig under den mundtlige forhandling. De har anført, at direktiv 72/166 bestemmer, at dets ikrafttræden afhænger af indgåelsen af en supplerende overenskomst mellem medlemsstaternes centrale bureauer, hvis gyldighedsperiode er bestemmende for direktivets gyldighedsperiode; direktivets formål havde således ikke kunnet nås uden den indgåede overenskomst. Desuden beviser den omstændighed, at den supplerende overenskomst af 1973 var bilag til Kommissionens beslutning 74/167, at der er en forbindelse mellem de pågældende overenskomster og de fællesskabsretsakter, som regulerer dette område.

17 Herom bemærkes, at artikel 177 bestemmer, at »Domstolen har kompetence til at afgøre præjudicielle spørgsmål... b) om gyldigheden og fortolkningen af retsakter fra Fællesskabets institutioner...«. Det må derfor undersøges, om den supplerende overenskomst af 16. oktober 1972, som den nationale domstol ønsker fortolket, må anses for en retsakt fra en af Fællesskabets institutioner i denne bestemmelses forstand.

18 Det er ikke bestridt, at den supplerende overenskomst blev affattet og indgået af forsikringsgivernes nationale sammenslutninger, som er privatretlige organisatio-

ner, oprettet for at varetage den opgave, der er pålagt dem ved deres vedtægter og den relevante nationale lovgivning.

19 Overenskomsten kan derfor ikke anses for en retsakt fra en fællesskabsinstitution, da ingen EF-institution eller intet EF-organ har deltaget i indgåelsen af denne retsakt. Den omstændighed, at indgåelse af overenskomsten blev gjort til betingelse for, at Rådets direktiv 72/166 kunne træde i kraft, og at direktivets gyldighedsperiode er betinget af den supplerende overenskomsts gyldighedsperiode, ændrer intet i overenskomstens karakter af en retsakt hidrørende fra private sammenslutninger.

20 Denne betragtning påvirkes dels ikke af, at Kommissionen ved en henstilling og en række senere beslutninger hver gang har konstateret, at de pågældende supplerende overenskomster var i overensstemmelse med direktivets krav, dels ikke af, at overenskomsterne er bilag til en af Kommissionens beslutninger og offentliggjort sammen med denne i EF-Tidende. Der er her kun tale om Kommissionens konstatering af, at betingelsen i artikel 2, stk. 2, i Rådets direktiv var opfyldt, hvilket, på ingen måde kan antages at have inkorporeret overenskomsten i beslutningens tekst eller at have omdannet den til en fællesskabsretsakt.

21 På grundlag af de foregående betragtninger må det konstateres, at Domstolen ikke har kompetence til at træffe præjudiciel afgørelse om det af den nationale ret forelagte spørgsmål.

Sagens omkostninger

22 De udgifter, der er afholdt af Det Forenede Kongeriges regering, den danske regering og Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke godtgøres. Da sagens behandling i forhold til parterne i hovedsagen udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Fjerde Afdeling)

vedrørende det spørgsmål, som er forelagt af tribunal de grande instance de Colmar ved dom af 6. juli 1983, for ret:

Domstolen har ikke kompetence til at afgøre det af den nationale ret forelagte spørgsmål.

Kakouris Koopmans Rodríguez Iglesias

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 6. oktober 1987.

P. Heim
Justitssekretær

C. Kakouris
Formand for Fjerde Afdeling